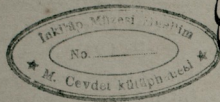

۲۵ تشرین اول ۱۹۱۷

صافی : ۱۶

برنجی سن

کتابخانه
۱۲۵۴
۱۲۵۴

علم ، صنعت و اخلاق را از هفتالی مجموع

حکایتی

اسکی قهرمانلر

تسلی

بايدىن كان بويوك دوز بولاك تا آغزنده كي طاش فوناق، زار تيز برتره كي ساكندى . ييشل بويالى دمير قاپسك آرالغنه ياساغش آق صافالى، مغريب، آيوس بر كنده، بره ، قارماق ايتيق سىرسى ازلره باقار دوشونوبوردى . قاپانلرى ئورتولو ايسين بئيره لك آرقاشنده سانكه درين ، دويولاز برمان قرايدى كيزلدى . بش هفت اولكى بوزغونك شبرى دولهوان ياراللىرى ، قوصقونىز آتار ، آچ قاپلرلر ، قيرين آربالار ، طولابالايان عسكلر ، قاتناىز سوارلر ، طولانلر يكيچيلر ، مزارقن سياهيلر يوكسك بياص ديوارلر ، كيجي بوزلكلر كابوس حالده ، مخرون عسكلىرى برآن سوزوبورلر ، صوكرا نيتره بولك ، سيشو بريبورلدى .

بوتريده يانان ئولو ارشروم قوماندانى اسكندر پاشا ايدى . هنهلردن برى ، ئوزلو برصدوقه ايچى كى قاراكانى اوداسنده ، ديزلنى آجيشان سجاديه قاپاغش ، ياپ يالانز اولموروبوردى . ميخايلى بىخسوع ايله « صلا سلا » چكرك بگهدى ، كىچ قالان عزرايلىدى . ايشته تام اونوزگون .. دائما قولاغده براقي سى ! ايندير كى اولور ، كىچ كهياىنى چاغىرىدى :

— فاضل !

— آفندم .

— بر كاشى وار ؟

— خابر آفندم .

.....

صادق كىچ آزالدى قايى چكنبه، يته بردن قاراران صندوقه سكوفى اچنده اسكندر پاشا غايانلار عبادته باشلاردى . آرتق دنيايه دائر هيچ بر ايدى قالمىدى . استهدى يالانز بريمان سلامتيدى . وانغا قورقاق بر كم دكادى . اما عتق بر تولىركون، ساعت، هر دقيقه ، حقى نهائيه بگلمك .. اولك جاسازنى قىرىش ، سيكىرلىرى شيفلعه تمىدى . اوت ، يا قاقاشى كسبلهك ، يا بوغلاچقدى ! دوشونبگه ، اكسهنده صونق بر ساطرك صرخ غاسى دريال كى اولوردى ، بوسرخ تاس سىليركن قارشينه كندى بوغوق خيالى كاپردى ؛ كوزلرى باللاش ، قاوغنى طرفله بوزلاش ، بوخى باغى بر كند ايله ييش ، آياغدن ياپچلرى ييغش ، ايك قوشانى چوزولش ، قاراكانى كوپكار آغزندن سياه دىل صارقش بريكش ... اسكندر پاشانك برده سورون تولوى !

نيتزه ، كوزلرى اوغوشدورور ، يته صلا سلا لى چكنبه باشلاردى . يايق عاقبتك بهوضى خاطر سى اوقدار بارزه اوقدار فونى ايتيك .. چو جوفنك صاف غيله سنى سوله سى جنت باغله لى ، حورى غلمان آلايلرى ، ملوبا آجايى ، صراط كىروسنى شيدى دوشونه ميوردى بيله ... ذهنى دورمىدى . سيكىرلىرى ، بىنى بك بوغوندى . علكه بوى . بوغازت قورشون بر صوفى طفا نمىدى . يالانز آرا صيرا صو اچمىردى . آيدستى نازله مكه قالدېنى زامانلر ديزلرى چوزولوبور ، كوزلنده قاراكانى ، قىزمى نكلر اوچوشو . يوردى . بعضا سىدرمك اوسته اولان دلبه ، قورقونج ، معتب وۇيالره اويلايدى . « ئولمىدن صوكرا » سى حوصله سى صباهور ،

عدم تصورى كى بر دېره قارادوردى . اك بويوك خيفت ايشته ، كوزونك او كندن آربالان ، شو كندى بوغوق خيالدى ! اوت هيچ بر ايدى ، هيچ بر قورقوش ايدى . قباىتى بك بويوكدى . زمالك سليانى تورك باراغنى ويانه سولر بيه دوغرو دالمانلار بر كن .. ار ميدانلر نه بر ارشان آلدېنى بر جوق آرقاداشلرى ، بختى ياربكلر بكارى آك اصل دوشمانلارى او كزنده ديزه كىترىكن ، او قىمىز بر توره وىتك پوصونه دوشش ، بريمان اولشدى ؛ شاهك اوغلو اسماعيل ميزا حيله ايله او جيتيه كىرىش ، قلمى قىيىش ، قلمه عافى ، پادشاهك اوقدار سوزىجه جهان پهلوانى ابراهيم باشى كىدرمش ، صوكرا اخلاط اهالىسى بيك دوزه له قاندىرمش ، « وره » ايله شىرى تركه دعوت ايتىدى . سوزده زواللر مرىتجه چكلاپ كېده چكردى . حالوكه اسماعيل ميزا خانى دها قلمك قاپلردن چقار چىغان هينى ، چولوق چوجوق ، قانين اخیار .. هينى دىغرامش ، بر تك جاته اولسون آمان ورىمىدى . بوچنوار قانلى جزالاندر اچكن ، اوه عجبى بر عسكرا دالغىنلرله ، علميه قورولان پوصويه يوزولاندى . ياشنده اك نامدار قهرمانلر ، طربزدن ، ملاطيه ، يوزوق ، قارا حصار بكارى شهيد دوشمىدى . بيا سناج بى عمود بك كى طرفه ، قىمتداره شاعر بر آدامه صاغ سول جناح آنكارى اسراولشله ، ايتلكه كىشيلردى ... كندى ، ناصله قورقوشدى ! بو برمجى مايدى . اما كىكى قورقوشمايدى ... بگنلماپ بى بر تولوم قادار اهميتزه نه اولايلىردى ؟ فقط بويولوم بگنلرله دىكى زمان نه ده مىدى ! اسكندر پاشا يته آياق سىلرى ايتىدى :

— فاضل !

— آفندم .

— بر كاشى وار ؟

— كهيا قايتك آرقاندىن جواب وبرى :

— بر قاج ضابط كاشى آفندم .

— دقتداره كوندم . اونكله قورقوشولر .

— باش اوسته آفندم .

.....

بر ايدى هر شيشى دقتدار يته راقش ، « بزم آرتق دنيا غالمه سى ايله اوغراشاچق وختىز قالدى . نوبه زاماندر ، دىتمىدى . حالوكه يوزوق اوردونك اوزاتنى ، انتظامنى ، ضبط وربطى تاين ايدمىن . دقتدار يته آرا صبرا ضابطلرى قوماندانه يولانمى مجبور اولوبوردى . افتدېلرليك عاقبتى ، طبىق كندى كى صرخ بر ايدى سلكلر بگنلر ، قافى خلقى آرتق اولى تعجب ايتيورلدى . هر كس كندى باشنك چارمىنه دوشمىدى . اچمىد غزالى بگنلرلر بو پوش قوناك مزار هواسنى هيچ برسن بوزمىوردى . وقت وقت آسن سرن ، حقدى برونز كار ديوارلر چايدار چايلردن سوزولوبور ، تنها صوفارده چيلر طوب اويتا يوردى .

...

فقط اسكندر پاشا بركون سجادى سلك اوستنده ، ايكى پوكامه ، سلوك برادىش بر درويش توكلابه ، تحقيق تولونى اونوقت ايتىدى . او آن ماضى سى خاطرلادى . بك كىچكن خبرو پاشانك يانده كى سلاحتولرى ، صوكرا قايى باشلى ، داه صوكرا چالوشلنى خزاندىن كېدى . « اورته دقتدارى » ايك اوله نمىدى . قارىسى ، چوبوچلرى .. چوچوچلرى داه بك كوچوكدى . شىمىدى عجا نرمله ايدلر ! نه اولاجلردى ! بر وقتلر وان قلمه سنك فتحنده كوسترېكى ياراللرله نازل پادشاهك كوزنه كىرمىدى ! بوتهكلك قلمه سهرادن كېسه قلمه جساتر ايدمىوردى . كندى ايتىلرلك قاش ،

—
 — نه وار اوغلم ؟
 —
 — سوله سه نه ...
 — ... کلورلر !
 کیملرک کلدیکنی سورمه حاجت یوقدی . بیایوردی .
 — پک اعلا ، دیدی ، ویدی عینله اجرا ات . صابین نمازی
 لافله یوزماسیلر . نه امر آلدیلرسه یاسیلر . بن اللهه برابرم .
 دلیقانی ولایتینک آرقی ملوددی . آغایه یوق تونجه باشلادی .
 — بکا حکمری حلال ایدکر اقدم .
 — حلال اولسون اوغلم ، انشاء مرادیک ابره سین . صافین
 بکا لاف سولنه ... هایدی ، شیدنی شو پیرمدرک قافاقری آج .
 — آغایان کها هفتله ره ئورتولو قافاقری آجدی . ایچری به چیک
 بر آیدینکی یوشادی . اوزاندن ، قالدیرمدرکی توزدومان اوکندمه برطاف
 سوارلر یوقوشوبوردی . باشاک دانآ آبدستی واردی . قله به دوغرو
 سهولش سجاده سنده آغایه قالدی . باشی صاعه چوردی . آجیلان
 پیرمدره باندی . بومادی کوک ، بویاش پولولاری آرتق سولکده نه
 کوروپوردی . ضعیف آلرینی قولانلرینه کوتوردی ؛ دنیاه ، ماسوا به
 دار ققلنده نه وارسه اونوق ایچون بردها کندی . زورلادی .
 اینندن « الله برابر اولام ؛ دیدی . سوردری اوتوپور ، زکوعه ،
 سجده به واریبوردی . ایکی زکعت قیلدندن سوکرآ تکرار غازم دوردی .
 هم اوتوپور ، هم ایسته به رک نال سسری ، قلیچ شاقیرتیلری دوپوبوردی .
 یوقاری چیقورلردی !
 آک خیف بریتیردی دماغندن کورونلولو عکسلره بوپوبوردی .
 کهایسک فیصله دیان سستی برنامعا کی ایستیدی . ویدی اونلره
 سولیلوردی :
 — صابین نمازی یوزمایک .
 — اولور ، اولور .
 — نه امر آتش ایسه کز هم پایک .
 — بکی ! بکی !
 — ایسته بوراده ! کلک ...
 آرقاسنده کی قالی آجیلدی . وجودنی یاقارق دامارلرندن خیزله
 چکیان بوتون قاطرینک طیفان کوشنه بریکدیکنی حس اییدی .
 بوغولاجقدی . نفس آلبوردی . نچارده اوتوپور بوردی . « اشد
 ان لا » دیرکن دیزینک اوستده طاش کییان صاع آلتک شهادت
 یارماغنی قالدیرمق ایستدی . شعورینک سولک غیرتی صرف اییدی .
 قالدیرمادی . قوت یوقدی ، الدیاتک آتاشغیسی اوتوپومادی . چکمری
 کینله ندی . کوزلری قاراپوردی . بکلدیکنی صوفق نالی آکسه سنده
 شندله دودیدی . قلی دوردی . حتی تیرمه ییدی . فقط .. هانی ؟
 تکرار چارمنه باشلایان قلیله زهرلی برآتش بوتون وجودنه یایلدی .
 هر طرفی یاتیوردی . دوشه چکدی . دوشمدهن آک سولک بر غیرته
 سلام ویردی :
 — السلام علیکم ورحمة الله ...
 سوله ده دودیدی . سوکرآ ، هیچ برطره باقاندن کوزلرین
 قاپادی :
 — نه دورورسکن ، هایدی !
 دیه سولک نفسی چپارودی .

 — سزه خط شریفله پادشاهمک احسانلری واره ، باشام ؛

فاقدیله یوزمندی . سوکرآ قوماندان اولدینی اوشروم حواله سنده ده
 نامی دوشمبارلی تیرمه یومیدی ؟ لیکن ایسته ناصله بر تدریسزلک
 ایتدی . پادشاهک بوجده کوندریک بکی چیرله امرای معینه قیدین
 ازشروم هله سنده جوق آدام بارناماز « دیه اذن ورمش ، میرزا
 امیرعلی طهوری هیچ دوشونه ندی . آلتک آلتندکی عسکر پک
 آزدی . همین یالکر امرایه قالی خلقدن عارت کیددی . سوکرآ ،
 میرزا ایله دوشلاشاخاندن بر کجه اول کوردیک او دویا ... ایسته
 حاطرلا یوردی ؛ کندی سیاه آت اوستده ، دار ، چالیک بریلدن کیدرکن
 اوکده بریلان چپکندی . بریلان ایکی چال دینی اوکا چپا یورور ،
 چالیرک آراسه چاپوردی . آتندن آلبور ، قوشورور ، اونی ملو توپوردی .
 اما ملو نار ملو غازی قان ایچنده قالدی . آرتق بیلان فلان یوقدی .
 صاحبان پانه کن امرایه علیه یوقی آکلاغمش ، بری :
 — « بیلان ملو قتی زهر تونقدنر ، غم ایله غصه سورتیدر »
 دین ، اختیار بر خواجه :

— شاد اوغولایا اوزرکزه کلور . انشاء اونی ملو ناجسکر .
 دیه تعبیر ایتدی . ایسته او ، بوخیرل تعبیر ایتاش ، مبرزاتک
 کندی آلدی ایچون ایلری سورودی ؛ ایکی آلاچی کوروپجه ، صبری ،
 قرازی ، غللی ، هاکمه غایب ایدره ک اوزلرینه آتیلدی . واقعا
 سوکرآ آرقانی نله به وردی . ساعلرجه دوکوشدی . آتنده اون
 ایکی آت اولدی . جنک میداندکه کجه اولونجه به قادر ، نک باشنه
 قانجه به قادر ووروددی . ققط حرب یالکر جارنیدی ؛ اصل تدبیر
 لازمدی . تدبیر ، بویک پادشاه سرحد اوقادار عسکر تعین ایشکن
 او ؛ بوجرکنک حکمتی آکلاماش ، بروجنه اجازت ویره رک اولرینه
 کوندرمندی . قیاتی بوپوبودی ؛ غو اولونما یاقق درجه ده بوپوبودی !
 یوقایق آتاقق تولوم تیرمه ییلیدی ...

ینه تولونی دوشونک باشلادی . آوت ، آرتق استانبولدن چیقان
 جلاده حکسکار احوال جوق پانلاشمش اولایلردی . قضایه رضادن
 باشنا نه چاره واردی ؟ یاراش یاراش دوغورلدی . اوداسنک هیچ
 آبد ، نادانین قارا کلنه کوزلری آلدیقه . کنش سدری ، کوشده
 دوران آبدست لیکن ابرقی کوروپوردی . پیرمه نک قافاقری اطرافنده
 ضیادن ایچمه چیرک لار یوردی . قافدی . ویتیرمه رک دولابک افندکی
 کوبوک سدیدن برقاچ پوردمو ایچدی . سوکره سدرمه اوزاندی .

کهایسکی قایغیدی :
 — فاضل !
 — اقدم .
 — کل ایچری .
 — اوزون ، دارجمی ، پودوراسکولی دلیقانی کیردی :
 — بویریکن اقدم ؟
 — نورماری کتیرمه رک بویراه پک پانلاشمارلی بکا معلوم اولدی .
 سن هب یوله یاتی . بکل . یوله آتیلری کوروپجه همین کل ، خبر
 ویر . آکر اوپورسم اویا دیر ، آبدست آلام . غازه دورام . بن
 نعیانده اوطورورکن جلاد آلدینی امرای یاشین . حکسکارده سوله .
 وصیت بود . بن هیچ برنی کوریمم . آکلامدی وغم !
 — آکلام اقدم .

دلیقانی هرچیز یوردی . اسکندر پاشا کوزلرین قاپادی . کهای
 دیشاری چپک ، اودانک آسکی سنده سکونی صاحبز برلا کجه سی
 کی . ینه قارادی .

برکون ، آتنامه دوغرو ، بو عبوس قارا کلده اسکندر پاشا
 توبه ، استغفارلارکن کویا قاپیدن ایچری کیردی . آغزینی آجیامادی .

ادبیات سبکی

ترکی

- بکن نسخه‌دن باید -

ترکینک مقدمه‌ی نام سکر محیفه طولد وریور. اصله قدر رعایت ایدیلدیکی معلومز دکادر. شوتدور وازکه طرز زیان بوراده ده «نام‌الستان» ده‌کی قدر فارشیق و مهمدر. بو کتاب هر حاله صادق بر ترجمه‌دن زیاده بر نقل مأل اوله جقدر. [۱]

اوجنی کتاب «مشاق‌المشاق» در. بزم فکر منظر آ ترکینک طرز بیانیله خیال شاعرانه‌ی، اک زیاده وضوح ابله بوارزه کوزه چاربیور. مقدمه شویه بابلبیور:

«دیباچه طراز دفتردد
بیرایه فزای پیکر درد
سرنامه نویس لوح عبت
زنجیره کش نقوش حیرت
تصویر نکادر بر معنا
رواق ده نسخه تماش
رامشگر بزمگاه پیداد
خوشانده نقش صوت فریاد
مختصرده ترکی عزون
فرهاد زمانه نقد عینون
تحقیقده بحث ایشایی
پوزودن ایدر سخنسرای

(نثر) خسته‌ی حکمی که بارگاه معلا حرم ازله پیشگاه قدیم لم‌یزله سنده کار آکا ده کارگاه قدرت یعنی سر و شب کجناح رحمت بر موجب امر مشیت و بر مقتضای حکم ارادت صنوف ارواح مخلفه الاشباح بی آدم ترتیب صنوف قیام و تعیین مقروم مقام ایدوب ملائکه خروش ناله برخاست که بر رم ادب صفهاشودادست (نثر) اول بزم خالص الحاصل اخلاص مکیکن بار یافتکان عزت بشری صهای صفا بخشای التفات الست ابله مست و هر بری همصحبان قرب ابله دوش بدوش و دست بدست اولدقده واول مجلس کرما کرم و داد آیسده مصطبه آرایان انجذاب صمیمی واده کساران ابتلای قدیمی به کسرتانیده دست صنع خدا اولان خوان برنعمای ایتلافی ترین ایچون مجوه اطباق بر نقش و نکار آستانی به حدائق خضره اطراف مناسبتدن جیده کف استعداد اولان با کوره شهردز مختلف الالوان مهر و محبت نهاده قیلدقده الحاصل اردوی آژین بسته عالم

[۱] بو کتابک نقل مأل طریقله ترجمه ایدیلدرک مترجک برچوق خصوصی علاوه لریله توسیع ایدیلدیکی ترکینک شو افاد منندن واضحاً آکلاشیلمقدور: «مطلقاً ترجمه ایکی قسم اولوب بر قسمی الفاظ مترجمی بیینه ترکی ابله تعبیرد. اما بو طرز اوزده ترجمه لیل افاد اولدیفندن غیری شاهد شیرین جمال شیوه لطافت و خط و خال فصاحت و بلاغندن بی نصیب اولور. و قسم ثانی مأل کلای اخذ ایدوب مضنون سخن مصنف الاسالی قالب حسن ادایه افراغ ایچون مناسب مقام بعضی الفاظ و عبارات و تراکیب و استعارات ابله پرداخت و زینت و ویروب مراد معنی صورت خوب و طرز منسوبه تحقیق و تصوردر. حالا اختیار کرده راقم الحروف قسم ثانی اولوب ... الخ. اکبر سمعادت:

[۱] بو کتابک نقل مأل طریقله ترجمه ایدیلدرک مترجک برچوق

صفحه ۹ - [مترجم]

طایفادی برسن! ... باشی آرقابه چوروب. یالین قلیج، یاخود آنده کندیله یاغیر برعربت کوره جک برده، قیرمنی آواب، شال قوشاق، صیرما اسکوفلی دورت چاوش کوردی. برسی قوجاغنده قونداق کی بووک، صیرما بر یوغیا طر تووردی. ایکتمینک آنده آنون قرقلیج ... اوجنچینه کوز آندی، صرع برلوپوز ... دودنجی چاوش ورودی. یانه باقلاشدی. دیزچو کدی. آندی طودن قیرمنی طورابی شویدی. باشته تویدی. سوکرا اوکا اوزاندی. قیچله کند کورمن پاشا شاشیرمدی. کندینه اوزاتیلان طورابی دالغین بر استعجاله فایدی. خیزله تویدی. باشته تویدی، موی قوباردی. آجیدی. پادشاهنک یازسی طانیردی:

«... ایکی جهانده بوزک آق اولسون. شاه اولغو عسکرله سنک کفوک دکادی. آتجاق اثبات وجود ایتدک. وهادراندنق نصیر ایتدک. نصرت و هزیت خود مشیت خدایه معتقددر. خاطرک خوش طونانک ...»

کوزلرینه اینانامادی. سوینجندن توله جکدی. پادشاه آسکی قهرمانقربی خاطر لاتیور، اوغرا دینی هزیت فلاکتی ایچون تسلی وریورده، نوزوله صین دیه کندینه بر خلعت، بر آتون قلیج، بر صرع طوپوز احسان ایتدیک یازیوردی. بو علوی تسلیتانه‌ی، بر یوعلد، بو بووک، بومقدس خط شریفی بر شریجه، اسکندر پاشا اوقادار خفله دیکه ... نوب کی آیاغه قافدی. اوزون بوی چلیک برسون قادر دم دیکدی. سارادمن پانانلی همن قیزاردی. ایری مای کوزلرنده بر حیات آلهوی طوتوشدی. چاوشده توتک و زرلرلده مکتوبلری واردی. اولرله ده آلدی. برر برر آردی. کوزلر زوریدی. هیس پادشاه امرله اونی تسلی ایدییورلادی. صیرما یوچنی، آتون قلیج، صرع طوپوزی سدرک اوستنه بر اقدردی.

که یانه:

— فاضل، آغاری برادیه بر اشدیر. راحت اینسینلر، یارین کندیلرله قوتوشور.

ددی. برلره اکیله رک کندیشی سلامان سوسلو چاوشلرک آقاسندن که یایده دیشاری قیددی. ایکی دقیقه اولکی جاننر اسکندر پاشا آتسین دیرلیدی. بالکر قالجه کولمسه‌ی. کیندی. آسته‌ی. ییاش یواش سدره دوغرو یوردی. یوچنی آجیدی. دوکه لری لاسندن، آغیر، صیرمانی، ارغوانی بر خلعت ... اوزاندی، قلیج آنه آلدی. صایله قبی سوم آلدوندی. چکدی، سول الک باش پارماغیه ناملو دهمیری یوفلادی. سوکره باشی ایدیناق تجرجه چوریدی. اقدده، بوک تانایقنده یارب باشش کوفتی طلیق یارلاشیلر برجت قایسی کی دورو یوردی. باندی، باندی: بونلوی قاینک اینده، خط شریفک حرکتندن بحث ایتدیک بووک اوردوی ایجه میزاقلریله، بار اقلرله کورو یوکی الدی، بوارود، مردنورانک اورتاسندنکی شایوق ابرانه عدالت نورلی صاچاچدی. بوتون نوکاری توره‌ی. سوینجندن، هیجاندن کوزلری یاشاردی، اینته، یارین، شهبز کندیشی ... اولرله برابر کندیشی ده، شیمدی آنده طودن شو آتون صابی ککین قلیج حق اوغرنده، حقیقت اوغرنده سالایاچدی!

عمر سیف الدین

